

Forfatter: Winther, Christian

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter

Citation: Winther, Christian: "Poetiske Skrifter", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. X. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-winterchr01val-shoot-idm139972050147168/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

rige Evner. Han deklamerede og sang, spillede Komædie, dansede o. s. v., alt uden at gøre sig kostbar, af Hjertens Lyst. I disse Færdigheder og hele hans behagelige Fremtræden vil man let se Resultaterne af hans Opdragelse og den Dannelse, han modtog i Hjemmet og som Student. Men dertil kom yderligere det, som er det egentlige og som en af hans Venner lidt pedantisk-filosofisk kalder »et generelt Talent til at glædes og glæde«. Det synes saa selvfølgeligt, men er dog en Sjældenhed, en Udmærkelse af Naturen.

Winther var uhjælpelig »en stor Tilbeder af unge Piger«. Det er denne Egenskab, der ligger bag hans Stemningsbevægelighed. En tyk, glindsende Haarflætning, en lille Fod, et Øjekast fra et Par blaa Øjne, alle disse utallige Smaaglimt af kvindelig Skønhed var for ham som Luften han indaandede. De iltede hans Blod, gjorde det rødt og letstrømmende, eller sendte det i heftige Slag mod Hjertet, drev det som prikkende Uro ud i Huden.

Intet Sted har Winther smukkere end i et Par Strofer af Romancen »To Elskende« skildret den unge tavse Kærlighed:

Men *han* sad stille,
Mens elskovsfuld og varm
Han holdt hendes Haand
Og den fine Jomfru-Arm.

Og henrykt hver Finger,
Som følte Blodets Strøm
Sødt aned hendes Hjertes
Usigelige Drøm.

Dette Digt er fra en senere Periode, hvor Winthers Kunst var ved at faa sin rene spejlende Evne. I den egentlige Ungdomsdigtning lægger han oftest Lune eller Skemt som et isolerende Lag mellem sig selv og sin Kærlighedslyrik. Det store Digt »Phantasie« til den fejrede jyske Skønhed Jomfru Fritsche er en ren Studenterspøg. I »Hvordan hun er?« udtømmer han — »til Digternes Fordærv« — Kærlighedslyriken for dens traditionelle Billedsprog og

X

ender med at faa ud som Summen af »den hele Pige«, at hun er »et sødt Mystorium, som ingen Tunge kan udsige«. Men bag denne litterære Ironi, der med Vilje skjuler Portrættet, fornemmer man lige som et Strejf af Jomfruynde og et pigeligt Sind, en lys Munterhed, megen Tale og Kvidren om ingen ting. Saadanne Skjuledigte er ogsaa Digtene til den lille Cathrine (»Haandværkssvenden synger«) og til »den lille, ranke blonde Pige« (»Hilsen«). Guden for denne underfundige Kærlighed har Winther skildret i »Amor Jesuita«.

Den dybere Følelse, der ligger paa Bunden af disse Digte, kommer rent frem i »Sonetten« og »Flyv Fugl«.

Den Magt, »Flyv Fugl« har over Sindene, ligger i Digtets Almengyldighed, ikke i abstrakt, men konkret Forstand, enhver kan tilegne sig det som sit eget.

Digtets Indhold: Længselen efter den elskede, og dets Motiv: Fuglen som Budbringer, hører til Kærlighedslyrikens store Fælleseje.

Goethe har i »An die Entfernte« givet den almene Grundform:

So dringet ängstlich hin und wieder
Durch Feld und Busch und Wald mein Blick.
Dich rufen alle meine Lieder:
O komm, Geliebte, mir zurück.

Heraf har Winther grebet en enkelt Situation: fra Bredden af den skovkransede Sø sender han Blikket og Tanken mod den fjerne elskede. Det er en Hovedejendommelighed ved Winthers Lyrik, at han sjelden spinder Stemning og Følelse ud af sig selv, men udtrykker det sjælelige indirekte, i Forbindelse med et *Billede*. Hans Lyrik tenderer mod Situationsdigtet. Det samme viser Benyttelsen af Fugle-Motivet.

I Folkedigtningen sendes paa naiv Vis Fuglen som Bud med Besked (»Die Nächtigal als Botin«). I den moderne Poesi bliver det oftest til Tanke eller Ønske, og i den Form er Fugle-Motivet blevet en Kliché